

Universitatea “Dunărea de Jos” din Galați
Facultatea de Istorie, Filosofie și Teologie
Departamentul de Teologie
Str. Domnească nr. 111, 800201, GALAȚI, ROMÂNIA
Tel.: (+4) 0336 13 01 94; Fax: (+4) 0236 47 21 01
E-mail: secretar.ift@ugal.ro, Webpage: www.fift.ugal.ro

ANEXA nr. 3 la metodologie

FIȘA DISCIPLINEI: SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „DUNĂREA DE JOS” DIN GALAȚI
1.2 Facultatea	ISTORIE, FILOSOFIE ȘI TEOLOGIE
1.3 Departamentul	TEOLOGIE
1.4 Domeniul de studii	ARTE VIZUALE
1.5 Ciclul de studii	LICENȚĂ
1.6 Programul de studii/Calificarea	ARTĂ SACRĂ/ LICENȚIAT ÎN ARTE VIZUALE

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	SPIRITUALITATE ORTODOXĂ						
2.2 Titularul activităților de curs							
2.3 Titularul activităților de seminar							
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	I	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2 curs	1	3.3 seminar/laborator	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5 curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					10
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					11
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități: organizarea unor cursuri practice de spiritualitate iconografică.					2
3.7 Total ore studiu individual	47				
3.9 Total ore pe semestru	75				
3.10 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	• un nivel de comunicare adecvat și un limbaj teologic (de specialitate) minimal

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sala „Episcop Chesarie Păunescu”; cercetarea surselor Spiritualității ortodoxe, fișe de lucru, videoproiector.
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului	• Utilizarea dicționarelor de specialitate, enciclopedii, surse patristice, manuale universitare, studii actualizate.

6. Competențele specifice acumulate

C o m p e t e n ț e p r o f e s i o n a l e	- Cunoaște noțiunile de bază din Spiritualitatea Ortodoxă; - Cunoaște etapele formării centrelor de spiritualitate ortodoxă, ale apariției unor mari trăitori ai Ortodoxiei și ale elaborării marii literaturi duhovnicești (<i>Patericul, Filocalia, Convorbirile duhovnicești, Viețile Sfinților</i>); - Identifică și pledează pentru modul în care icoana sintetizează întreaga Spiritualitate Ortodoxă; - Apără locul central al artei sacre, în spiritualitatea ortodoxă.
C o m p e t e n ț e t r a	• Aplică, cu celeritate, elementele de Spiritualitate Ortodoxă, însușite la cursuri și seminarii, în viața spirituală proprie, în viața familiei și a societății și în proiecte personale (studii de iconologie și lucrări iconografice). • Adoptă o atitudine dialogală și concesivă în relațiile cu adepți ai altor spiritualități (extrem orientale sau din Orientul Mijlociu), care sunt prezente în Europa și în România și cu care vor intra în contact, evitând conflictele de natură religioasă sau doctrinară. • Abordează interdisciplinar problema spiritualității, ca spațiu de dialog cultural și educațional-artistic.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Receptarea autentică și precisă a Spiritualității Ortodoxe, cu exemple duhovnicești autentice și imitabile chiar și în actualitate, în viața viitorilor artiști.
7.2 Obiectivele specifice	- cunoașterea tematicii predate; - înțelegerea sensurilor teologice ale textelor duhovnicești studiate - dobândirea deprinderii practice de aplicare la nivel artistic, a cunoștințelor dobândite.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Spiritualitatea Ortodoxă: definiție, obiect, metodă. Sursele Spiritualității ortodoxe. Fundamentele biblice ale Spiritualității ortodoxe. Literatura duhovnicească.	Prelegerea, Conversația euristică, Problematizarea	1 oră

	Studiul izvoarelor	
2. Spiritualitate și viață duhovnicească. Materia și transfigurarea ei.	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
3. Teologia și arta icoanei.	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
4. Abordarea doctrinară a spiritualității iconografice: chip și asemănare	Prelegerea Explicația Dezbateră Studiul de caz	1 oră
5. Abordarea liturgică a spiritualității iconografice: sfințirea materiei.	Prelegerea Conversația	1 oră
6. Abordarea artistică a spiritualității iconografice: arta sacră, tezaur de credință și lumină pentru suflet.	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
7. Monahismul creștin - „model îngeresc” de viață creștină (intemeietori, reguli, rânduieli, importanță și perspective). Centre monahale în care s-a cultivat iconografia	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
8. Caracteristicile specifice ale spiritualității ortodoxe: caracterul trinitar, hristologic, pnevmatologic și eclesial.	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
9. Spiritualitatea ortodoxă românească: istoric, centre, personalități, caracteristici, note distinctive și contribuții.	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
10. Creația și îndeosebi omul din perspectiva Spiritualității ortodoxe. Materia, timpul și spațiul în lumina Spiritualității ortodoxe	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
11. Despre „viața în Hristos”. Treptele sau etapele urcușului duhovnicesc: purificarea, iluminarea, desăvârșirea; raportul dintre asceză și mistică, după Nicolae Cabasila	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
12. De la pătimire la nepătimire. Asceza, cale de curățire a păcatelor și patimilor. Mijloacele duhovnicești (Sfânta Liturghie, Sfintele Taine, rugăciunea, postul, lacrimile).	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
13. Virtuțile creștine – modalități de redobândire a stării originare de sănătate și frumusețe spirituală (I) (prezentare generală, clasificări).	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră
14. Cunoașterea lui Dumnezeu din trăirea Lui. Contemplația și unirea cu Dumnezeu	Prelegerea Conversația Analiza surselor	1 oră

Bibliografie

Surse biblice

BIBLIA sau SFANTA SCRIPTURA, Ed. IBMO, București, 2023

Surse patristice:

Sfântul Ioan Damaschin, *Cultul Sfintelor icoane – Cele trei tratate contra iconoclaștilor*, Trad. rom., Pr. Prof. Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1998.

Sfântul Teodor Studitul, *Iisus Hristos, prototip al icoanei Sale*, Trad. rom., diac. Ioan I. Ică jr., Editura Deisis, Alba-Iulia, 1994.

Cursuri universitare

Nichifor CRAINIC, *Sfințenia – împlinirea umanului*, Editura Trinitas, Iași, 1993.

Id., *Nostalgia paradisului*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2010.

Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Ascetica și mistica*, ed. IBMBOR, București, 1992.

Lucrări de specialitate

Hausherr, Irenée, *Paternitatea și îndrumarea duhovnicească în Răsăritul creștin*, Editura Deisis, Sibiu, 1999.

Lossky, Vladimir, *După chipul și asemănarea lui Dumnezeu*, Editura Humanias, București, 1998
Id., *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, Editura Anastasia, București, 1992.

Quenot, Michel, *Icoana, fereastră spre absolut*, Editura Enciclopedică, București, 1993.

Schonborn, Christoph, *Icoana lui Hristos*, Editura Anastasia, București, 1996.

Sendler, Egon, *Icoana, chipul nevăzutului*, Editura Sophia, București, 2005.

Spidlik, Tomas, *Spiritualitatea Răsăritului creștin*, I. Manual sistematic, Editura Deisis, Sibiu, 1997.
Id., *Spiritualitatea Răsăritului creștin*. II. Rugăciunea, Editura Deisis, Sibiu, 1998.

Stăniloae, D., Pr., prof., *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Editura Omniscop, Craiova, 1993.
Id., *Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*, Editura Deisis, Sibiu, 1995.

Id., *Iisus Hristos, Lumina lumii și îndumnezeirea omului*, Editura Anastasia, București, 1993.

Uspensky, Leonid, *Teologia icoanei*, Editura Anastasia, București, 1994.

8. 2 Seminar/laborator	Metode de predare	Observații
1. Izvoarele disciplinei. Principalele colecții de texte ascetico-mistice. Izvoarele Ortodoxiei. Surse ale spiritualității iconografice.	studiul documentelor și al bibliografiei problematizarea,	-întrebuințarea fișelor de lectură; implicarea studenților Timp: 2 ore
2. Învățătura Mântuitorului Iisus Hristos ca fundament al Spiritualității creștine.	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	2 ore
3. Sursele patristice ale spiritualității iconografice : Sfântul Ioan Damaschin și Teodor Studitul	metode de dezvoltare a gândirii critice,	2 ore
4. Învățăturile duhovnicești ale marilor Părinți și scriitori duhovnicești ai deșertului egiptean: Sf. Macarie Egipteanul, Sf. Marcu Ascetul, Sfântul Evagrie Ponticul și Nil Ascetul.	Învățarea prin descoperire, studiul de caz, dezbateri, conversația	2 ore
5. Sfântul Grigorie Palama și renașterea isihastă athonită	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	2 ore
6. Cuv. Vasile de la Poiana Mărului. Reverberații contemporane ale mesajului isihast românesc	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	2 ore
7. Locul și rolul spiritualității ortodoxe în contextul cultural și social actual. Teologia icoanelor la Părintele Dumitru Stăniloae.	metode de dezvoltare a gândirii critice, portofoliul,	2 ore

Bibliografie

Surse biblice

BIBLIA sau SFANTA SCRIPTURA, Ed. IBMO, București, 2023.

Surse patristice

Sf. Grigorie al Nyssei, *Viața lui Moise*, PSB 29, București, 1982.

Sf. Nicolae Cabasila, *Despre viața în Hristos*, Ed. IBMBOR, București, 1989.

Cursuri universitare

Nichifor CRAINIC, *Sfințenia – împlinirea umanului*, Editur Trinitas, Iași, 1993.

Id., *Nostalgia paradisului*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2010.

Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Ascetica și mistica*, ed. IBMBOR, București, 1992.

Lucrări de specialitate

Hausherr, Irenée, *Paternitatea și îndrumarea duhovnicească în Răsăritul creștin*, Editura Deisis, Sibiu, 1999.

Lossky, Vladimir, *După chipul și asemănarea lui Dumnezeu*, Editura Humanias, București, 1998
 Id., *Teologia mistică a Bisericii de Răsărit*, Editura Anastasia, București, 1992.
 Spidlik, Tomas, *Spiritualitatea Răsăritului creștin*, I. Manual sistematic, Editura Deisis, Sibiu, 1997.
 Id., *Spiritualitatea Răsăritului creștin*. II. Rugăciunea, Editura Deisis, Sibiu, 1998.
 Stăniloae, D., Pr., prof., *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Editura Omniscop, Craiova, 1993.
 Id., *Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*, Editura Deisis, Sibiu, 1995.
 Id., *Iisus Hristos, Lumina lumii și îndumnezeirea omului*, Editura Anastasia, București, 1993.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Titularul de cult va propune studenților mici pelerinaje la centre monastice din țară, cu obiectiv dublu: de cunoaștere a vieții duhovnicești din acele așezăminte și de cunoaștere a patrimoniului sacru – mobil și imobil – pe care acele centre îl teaurizează.
- Prezentul conținut al disciplinei „Spiritualitate Ortodoxă” este elaborat conform Programei analitice aprobate prin Hotărârea nr. 3134 /2015 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și în consonanță cu ceea ce se predă – la această disciplină – la celelalte Facultăți de Teologie Ortodoxă din Patriarhia Română
- Absolvenții vor putea înțelege sensul teologic și mesajul soteriologic al spiritualității ortodoxe;

10. Evaluare Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Gradul de însușire și corectitudinea cunoștințelor. Asimilarea și utilizarea limbajului ermineutic-artistic de specialitate.	Examen (scris și oral)	60 %
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a opera cu noțiunile / definițiile doctrinare și de spiritualitate	Lucrare de seminar	30 %
		Dezbateri interactive pe teme din materia parcursă	10 %
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea autorilor ascetico-mistici și a conținutului general al scrierilor duhovnicești studiate. • Capacitatea de a analiza un text patristic, dpdv teologic și duhovnicesc. • Realizarea unei lucrări de: lectură tematică-fișare-redactare-prezentare în public.			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în catedră

Semnătura Directorului de Departament

Decan,